

Gemeente Haarlem

drs. Ewout P. Cassee
wethouder ruimtelijke ordening, vastgoed, MRA
financiën en bedrijfsvoering

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie ontwikkeling en beheer

Datum 3 juli 2014
Ons kenmerk STZ/RB 2014/250141
Contactpersoon mevr. G. Ruijterman
Doorkiesnummer 023 - 5113553
E-mail gruijterman@haarlem.nl
Onderwerp bescherming monumentale bomen
Bijlage 2

Geachte leden,

Tijdens de behandeling van het ontwerpbestemmingsplan Zijlweg e.o. in de commissie Ontwikkeling van 9 januari 2014 is een aparte brief over de bescherming van monumentale bomen toegezegd. Die brief van d.d. 20 januari is besproken in de commissievergadering van 6 maart 2014.

Naar aanleiding van de commissiebespreking van die brief heb ik een aanvullende brief d.d. 10 maart 2014 verstuurd. Daarin is aangegeven dat opname van monumentale bomen in het bestemmingsplan consequenties heeft voor het bestemmingsplanproces, het vergunningentraject en extra regeldruk voor bewoners betekent. Gelet op de raadswisseling zijn beide brieven bijgevoegd.

Deze laatste brief heeft de raadsfracties niet op tijd bereikt. Zodoende kon deze niet betrokken worden bij de bespreken van het agendapunt in de raadsvergadering van 13 maart jl. In de raadsvergadering is de motie "Monumentale bomen in bestemmingsplannen" aangenomen.

In de motie wordt overwogen dat:

- het opnemen van monumentale bomen in bestemmingsplannen niet direct de monumentale boom zelf beschermt, maar het gebruik regelt van de gronden rondom de stam tot minimaal de buitenzijde van de maximale kroon (wortelgestel);
- hiermee wordt geborgd dat ruimtelijke ontwikkelingen alleen op voldoende afstand van een monumentale boom kunnen plaatsvinden, zodat deze ontwikkelingen geen bedreiging vormen voor de monumentale boom;
- hiermee eveneens wordt voorkomen dat een monumentale boom schade toebrengt aan te dicht op de monumentale boom gesitueerde bebouwing en/of overlast geeft voor de gebruiker daarvan;

- de manier waarop monumentale bomen in bestemmingsplannen worden opgenomen, door het college wordt uitgewerkt en wordt voorgelegd aan de commissie Ontwikkeling.

Ter uitvoering van de motie worden in deze brief drie voorstellen (manieren) gepresenteerd voor het opnemen van monumentale bomen in bestemmingsplannen. Ook wordt inzicht gegeven in de consequenties voor het bestemmingsplanproces, vergunningen traject en wat het betekent voor de bewoners.

Voorstel 1 – opnemen als signaalfunctie

De monumentale bomen kunnen opgenomen worden op de bestemmingsplankaart zonder er een (juridisch) beschermingsregime aan te verbinden. Het bestemmingsplan heeft dan een signaalfunctie en de bescherming van de monumentale bomen blijft geregeld via de Bomenverordening. De huidige monumentale bomenlijst 2009-2013 wordt hiervoor gebruikt totdat deze geactualiseerd of aangevuld is.

Dit voorstel heeft minimale consequenties voor het bestemmingsplanproces. Het betekent extra tekenwerk en de plankaart (verbeelding) wordt (analoog) minder leesbaar. Voordeel is dat als het bestemmingsplan geraadpleegd wordt ook direct de monumentale bomen zichtbaar zijn.

Dit voorstel heeft geen consequenties voor het vergunningverleningstraject.

Voorstel 2- standaard kroonprojectie opnemen met bescherming

Er kan gewerkt worden met een standaard kroonprojectie van bijvoorbeeld 15 meter per monumentale boom.

Dit voorstel heeft consequenties voor het bestemmingsplanproces. Het betekent extra tekenwerk en meer werk bij het opstellen van de regels. De grootste consequenties kunnen zich aandienen in de beroepsfase. Er worden namelijk nieuwe beroepsgronden geboden. De kans bestaat dat het bestemmingsplan in beroep bij de Raad van State op dit onderdeel wordt vernietigd als er beroep wordt ingesteld tegen het opnemen van een grotere projectie dan daadwerkelijk aanwezig is. Omdat niet voldaan is aan de vereiste zorgvuldigheid. Door het opnemen van een standaard kroonprojectie is in dit voorstel 2 geen extra onderzoek nodig naar de bomen zelf, afgezien van de genoemde actualisatie van de monumentale bomenlijst.

Dit voorstel heeft grote consequenties voor het vergunningsverleningstraject en voor de voortgang van bijvoorbeeld infrastructurele projecten. Het vergunningentraject (voor de afdeling Vergunningen) wordt langer omdat er (binnenplannen) afgeweken moet worden van het bestemmingsplan. De gemeente kan zelf ook aanvrager zijn voor werkzaamheden of voor het plaatsen van bouwwerken. Er moet dan ook een omgevingsvergunning of binnenplanse afwijking doorlopen worden wat vertragend kan werken. Bovendien maakt de gemeente hiervoor meer kosten waardoor aanvragers meer leges zijn verschuldigd. De lasten voor de burger kunnen hierdoor fors oplopen (kosten voor het voorbereiden en indienen van de aanvraag,

legeskosten, vertragingskosten door de doorlooptijd van de vergunningsaanvraag en eventuele extra tijd en kosten voor bezwaar- en beroepsprocedures).

Er worden gemiddeld 20 kapvergunningen per jaar afgegeven voor de kap van monumentale bomen. Voor de uitgebreidere procedures is bij de afdeling vergunningen (VVH) extra capaciteit nodig. Hiervoor moeten middelen beschikbaar worden gesteld. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met extra kosten voor bezwaar en beroep, die niet uit de legeskosten kunnen en mogen worden betaald. Het merendeel van de vergunningen voor kap wordt overigens verleend voor monumentale bomen die ziek zijn of gevaar opleveren bij bijvoorbeeld stormschade.

Voorstel 3 – exacte kroonprojectie opnemen

De exacte kroonprojectie van de monumentale boom kan ook opgenomen worden in bestemmingsplannen.

Dit heeft consequenties voor het bestemmingsplanproces omdat de gegevens rond monumentale/waardevolle bomen niet altijd compleet genoeg zijn of actueel zijn (de kroonprojectie neemt toe met de jaren) om op te kunnen nemen in een bestemmingsplan. Er zal per bestemmingsplan een onderzoek gedaan moeten worden naar de monumentale bomen.

Inschatting kosten boomonderzoek

De kosten voor boomonderzoek zijn volgens de Handleiding monumentalen bomen (voor de stadsdelen van Amsterdam; november 2003) €230,- voor een locatie met meer dan 10 bomen (per 10 bomen) en €90,- voor een locatie van een solitaire boom. Geschatte kosten voor onderzoek naar de huidige 3400 monumentale bomen in Haarlem bedraagt naar schatting tussen de €100.000,- en zo'n €300.000,-.

Dit voorstel 3 heeft net als voorstel 2 ook gevolgen voor de vergunningverlening. Ook in dit voorstel moeten uitgebreidere vergunningstrajecten doorlopen worden.

Wijze van opname in een bestemmingsplan

Er wordt bij voorstel 1 een aanduiding opgenomen op de verbeelding waarbij geen beschermingsregime is opgenomen. Er wordt in de regels alleen opgenomen dat er ter plaatse van de aanduiding 'monumentale boom' een monumentale boom staat. In de toelichting wordt aangegeven dat de monumentale bomen beschermd zijn via de Bomenverordening.

Er wordt bij voorstel 2 en 3 voor de (standaard) kroonprojectie een dubbelbestemming 'Waarde- groeiplaats monumentale bomen' opgenomen op de verbeelding. In de regels wordt opgenomen dat op deze gronden geen gebouwen mogen worden geplaatst. Voor het plaatsen van bouwwerken wordt een binnenplanse afwijkingmogelijkheid opgenomen met als voorwaarde dat het belang van de instandhouding, de bescherming en het herstel van de monumentale bomen niet onevenredig wordt geschaad. Voor het verlenen van deze binnenplanse afwijkingmogelijkheid wordt een schriftelijk advies van een ter zake deskundige verplicht gesteld.

Haarlem

4

Ook wordt in de voorstellen 2 en 3 een omgevingsvergunning voor aanleggen verplicht gesteld voor het uitvoeren van werkzaamheden, zoals het leggen van kabels en leidingen, aanleggen van wegen, beïnvloeding van grondwaterstanden etc.. Ook hier wordt een schriftelijk advies van een ter zake deskundige verplicht gesteld.

Daarbij moet bij beide voorstellen worden bedacht dat het gaat om dubbelingen ten opzichte van de Bomenverordening, omdat de Bomenverordening de instandhouding, bescherming en het herstel van monumentale bomen al regelt en hiervoor, voor zover nodig, een vergunningstelsel heeft opgenomen.

Welke monumentale bomen worden opgenomen?

In Haarlem staan monumentale bomen op particuliere gronden, in de openbare ruimte en op terreinen van het gemeentelijk vastgoed. Deze brief heeft alleen betrekking op de monumentale bomen in de openbare ruimte. Deze zijn reeds geïnventariseerd.

Er is op dit moment geen beleid voor bescherming van monumentale bomen op particuliere gronden en op terreinen van het gemeentelijk vastgoed. Er wordt momenteel wel gewerkt aan een inventarisatie van deze laatste categorie bomen. Deze is nog niet gereed. Na afronding van deze inventarisatie kan worden bezien hoe de bescherming van deze particuliere bomen kan worden geregeld.

Voorstel

Met u ben ik van mening dat zorgvuldig omgegaan moet worden met het monumentale bomenbestand in Haarlem. In het Coalitieprogramma 2014-2018 wordt ingezet op versterking van het monumentale en groene karakter van Haarlem. Daarnaast wordt ingezet op het verminderen van de regellast. In dit kader stel ik voor om de monumentale bomen op te nemen in het bestemmingsplan zonder juridisch beschermingsregime in de regels.

Met dit voorstel wordt voldaan aan de argumenten voor het opnemen van monumentale bomen in bestemmingsplannen zoals opgenomen in de motie, maar blijft de regellast beperkt en zijn er minimale consequenties wat betreft kosten en capaciteit.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de manier waarop monumentale bomen in bestemmingsplannen kunnen worden opgenomen. Ik verneem graag of u zich kunt vinden in mijn voorstel. Indien dit het geval is dan beschouw ik hiermee de motie 'monumentale bomen in bestemmingsplannen' van 13 maart jl. als afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Drs. Ewout P. Cassee

Gemeente Haarlem

drs Ewout P. Cassee
wethouder ruimtelijke ordening,
grondbeleid en regionale samenwerking

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Ontwikkeling en commissie Beheer

Datum 20 januari 2014
Ons Kenmerk STZ/RB/2014/018955
Contactpersoon G. Ruijterman
Doorkiesnummer 023-5113553
E-mail gruijterman@haarlem.nl
Onderwerp Monumentale bomen in bestemmingsplannen

Geachte leden,

Tijdens de behandeling van het ontwerpbestemmingsplan Zijlweg e.o. in de commissie Ontwikkeling van 9 januari 2014 is een aparte brief over de bescherming van monumentale bomen toegezegd. Deze brief heeft tot doel duidelijkheid te verschaffen over hoe wordt omgegaan met monumentale bomen en waarom deze bomen niet expliciet worden opgenomen in bestemmingsplannen.

Er is reeds een aantal besluiten genomen waarbij ook wordt ingegaan op de monumentale bomen. Deze zijn:

- de Bomenverordening Haarlem 2008 op 7 februari 2008 (BOR reg.nr. 2007/489),
- Haarlemse monumentale bomenlijst 2009 op 28 april 2009 (WZ/OGV reg.nr. 2009/72687),
- Beheerplan Bolwerken en Kenaupark op 28 oktober 2008 (WZ/OGV reg.nr. 2008/164840) en
- Beheervisie Haarlemmerhout op 24 juni 2009 (WZ/OGV reg. nr. 2009/72839).
- Het Bomenbeleidsplan 2009-2019 op 29 juni 2010 (WZ/OGV Reg.nr. 2010/34393)

In de beantwoording van de zienswijzen van het Bomenbeleidsplan 2009-2019 is aangegeven dat er niet voor wordt gekozen om monumentale bomen op te nemen in het bestemmingsplan. Er zijn verschillende argumenten voor het niet opnemen van monumentale bomen in bestemmingsplannen.

Argument 1: het bestemmingsplan is geen geschikt instrument

De gemeentelijke monumentale bomenlijst wordt eens in de vijf jaar geactualiseerd terwijl een bestemmingsplan maar eens in de tien jaar wordt herzien. Hierdoor vinden aanpassingen in het monumentale bomenbestand niet directe doorvertaling in alle bestemmingsplannen. Dit betekent dat er niet vanuit kan worden gegaan dat in het bestemmingsplan de meest actuele informatie wordt weergegeven. Dit maakt het bestemmingsplan geen geschikt instrument als beschermingsmiddel als het gaat om monumentale bomen.

Argument 2 : de monumentale bomen zijn reeds beschermd

De monumentale bomen zijn beschermd via de Bomenverordening Haarlem 2008. Hierin is geregeld dat Monumentale bomen altijd kapvergunningplichtig zijn. Bij een kapaanvraag moet een **Groentoets** worden overlegd. De uitkomst hiervan vormt een van de toetsingskaders voor het al dan niet verlenen van de vergunning. In het geval van kap van een monumentale boom besluit het college en is het noodzakelijk dat er een zwaarwegend economisch of maatschappelijk belang is. In de praktijk blijkt dat op basis van de toetsingscriteria uit de groentoets voor monumentale bomen alleen kapvergunning wordt afgegeven voor een dringende reden of in verband met ziekte en gevaarzetting van de boom. Er is niet gebleken dat de gemeentelijke monumentale bomen onvoldoende beschermd zijn door de Bomenverordening.

Doordat de juridische bescherming reeds geregeld is in de Bomenverordening, levert het opnemen van monumentale bomen in een bestemmingsplan geen daadwerkelijke extra bescherming op, maar hoogstens een extra procedurele stap. Bij een omgevingsvergunning voor de activiteit kappen moet dan immers ook een afwijking van het bestemmingsplan worden meegenomen.

Argument 3: de monumentale bomen zijn door de verplichte Groentoets al in beeld bij ontwikkelingen

Een argument om monumentale bomen te willen opnemen in het bestemmingsplan is dat door het dwingende karakter van bestemmingsplannen, de bomen direct in beeld zijn bij iedere herbestemming. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt in de praktijk, via de verplichte **Groentoets**, al zorgvuldig met monumentale bomen omgegaan.

Alle monumentale bomen zijn geïnventariseerd. De Haarlemse monumentale bomenlijst bevat alle gemeentelijke monumentale bomen en deze is door de raad in 2009 vastgesteld. Waardevolle particuliere bomen zijn wel geïnventariseerd maar deze lijst is nog niet vastgesteld.

Afhankelijk van de beschikbare middelen wordt er in 2014 een nieuwe gemeentelijke monumentale bomenlijst vastgesteld. De juridische mogelijkheden voor het aanwijzen van particuliere monumentale bomen worden dan ook verkend.

Bestemmingsplan

Het niet opnemen van monumentale bomen in bestemmingsplannen betekent niet dat een bestemmingsplan er niets over zegt. Elk bestemmingsplan bevat informatie over groen. Deze informatie is terug te vinden in de toelichting van het

Haarlem

3

bestemmingsplan. De toelichting bevat een beschrijving van het bestaande groenareaal en het groenbeleid. Ook bevat de toelichting een paragraaf Natuurwaarden waar op grond van de Flora- en Faunawetgeving getoetst wordt welke gevolgen er bij bepaalde ontwikkelingen zijn voor de flora en fauna van het plangebied. Hier wordt ook ingegaan op ecologische hoofdstructuren en of er beschermde planten- en diersoorten voorkomen in het plangebied. Onderdeel van het groenbeleid is ook het beleid ten aanzien van monumentale bomen. In de toelichting wordt verwezen naar het Bomenbeleidsplan, de Bomenverordening en er wordt een kaartje opgenomen waarop de Haarlemse monumentale bomen zijn aangegeven.

Met u ben ik van mening dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met het monumentale bomenbestand in Haarlem. Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de bescherming van monumentale bomen in Haarlem en de overweging om deze niet op te nemen in het bestemmingsplan.

Met vriendelijke groet,

drs. Ewout P. Cassee

Gemeente Haarlem

drs. Ewout P. Cassee
wethouder ruimtelijke ordening, grondbeleid en
regionale samenwerking

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Leden van de Commissie Ontwikkeling

Datum 10 maart 2014
Contactpersoon Gonda Ruijterman/Josette Polman
Doorkiesnummer 023 – 5113553
E-mail gruijterman@haarlem.nl
Onderwerp Motie vreemd: monumentale bomen in bestemmingsplannen

Geachte leden van de commissie Ontwikkeling,

Afgelopen donderdag bespraken wij de brief die ik u stuurde op 20 januari 2014 over het opnemen van monumentale bomen in het bestemmingsplan. In die brief is beargmenteerd waarom het opnemen van monumentale bomen in een bestemmingsplan leidt tot een overbodige extra stap in de regelgeving ter bescherming van deze bomen. Enkelen van u hebben naar aanleiding van deze brief een reactie rondgestuurd aan onder meer de leden van de commissie Ontwikkeling. Helaas heeft mij deze reactie pas vrijdagochtend (dus na de commissievergadering) bereikt en was ik, noch de behandelend ambtenaar, tijdens de commissievergadering op de hoogte van de inhoud van de reactie.

Hedenochtend is in mijn staf gesproken over dit onderwerp en de aangekondigde motie. Gebleken is dat er nog veel onduidelijk is over de gevolgen van het aannemen van deze motie.

Onder meer de volgende zaken moeten nader worden onderzocht:

- Als monumentale/waardevolle bomen worden geregeld in een bestemmingsplan, moet daar ook een vergunningstelsel bij worden ingevoerd, waarschijnlijk een aanlegvergunningstelsel. Dit is een vorm van extra regulering, die zeker kostenverhogend gaat werken. Meer vergunningen nodig, betekent meer formatie nodig om de aanvragen te beoordelen, meer kansen op bezwaar en beroep en voor de aanvragers (inclusief de gemeente) extra legeskosten.
- Gaat de motie alleen over monumentale bomen of gaat het ook om aankomend monumentale bomen (gelet op de 10 jaar termijn van bestemmingsplannen)?
- Wat gaan we doen met particuliere bomen die mogelijk de monumentale status krijgen?
- De gegevens rond monumentale/waardevolle bomen zijn niet altijd compleet genoeg om 1 op 1 op te kunnen nemen in een bestemmingsplan.

Haarlem

2

Zo zal er bij elk nieuw bestemmingsplan nader onderzoek moeten plaatsvinden naar onder meer de (toekomstige) kroonprojectie. Deze moet immers exact op de verbeelding aangegeven worden. Voor deze onderzoeken is geen budget gereserveerd.

Het bovenstaande zal ik morgen in het college aan de orde stellen. Ik sluit niet uit dat het college u zal adviseren de motie aan te houden tot de vragen zijn beantwoord.

Met vriendelijke groet,

drs. E. P. Cassee